

POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «**THE INSTITUTE OF INTERNATIONAL ACADEMIC AND SCIENTIFIC COOPERATION**»

THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF CARDINAL STEFAN WYSHINSKY IN WARSAW

FUNDACJA ADD

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Збірник наукових есе учасників наукового стажування

**Варшава, Республіка Польща
2019**

Академічна доброчесність: виклики сучасності : збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 04.11 – 15.11.2019) / Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. — Варшава, 2019. — 157 с.

Головний редактор:
ГЛАВЧЕВА Ю. М., НТУ «ХП», Україна

Редакційна колегія:

ЦМОЦЬ І. Г., Доктор технічних наук, професор, Національний університет «Львівська політехніка», Україна

ПРЯДКО В. В., Академік АЕНУ, доктор економічних наук, професор, Університет Короля Данила, Україна

GAVRYLIUK I., Doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, Варшавський університет, Польща

РУДАК Т. В., Доктор права Віденського Університету, Австрія

ГРЕБЕНЮК Н. В., Кандидат економічних наук, Університет Короля Данила, Україна

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією — Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

© Інститут Міжнародної Академічної і Наукової Співпраці, 2019
© Фундація АДД, 2019

ЗМІСТ

ПРО ОРГАНІЗАТОРІВ	7
Берегова О. М.	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ПОНЯТТЯ ТА ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	8
Борисенко А. О., Трунова І. С.	
ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЄ ТА НАУКОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ УКРАЇНИ.....	11
Брич В. В., Білак-Лук'янчук В. Й.	
ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ ПІД ЧАС НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	14
Вергелес К. М.	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УКРАЇНСЬКОМУ ПРОСТОРІ.....	18
Верес К. О., Музичка Є. О.	
ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧИННОСТІ У НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	23
Висоцька О. Є.	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ПРАВОВИЙ, ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ТА МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИЙ АСПЕКТИ	27
Гармаш Л. В.	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ФАХОВОМУ ЖУРНАЛІ: «НАУКОВІ ЗАПИСКИ ХНПУ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО»...30	
Главчева Д. М., Главчев М. І.	
МОРАЛЬНІ ЗАСАДИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	34
Дворянин П. Я.	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	36

*Берегова О. М.,
канд. техн. наук, доцент кафедри біоінженерії і води
Одеської національної академії харчових технологій*

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ПОНЯТТЯ ТА ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сьогодні поняття і принципи академічної доброчесності досить широко впроваджуються в наукове життя вищих навчальних закладів України. Першочерговим завданням для системи вищої освіти є підвищення якості підготовки спеціалістів. Випускники ВНЗ повинні володіти великою кількістю професійних і загальнокультурних компетенцій. І важливу роль у вихованні таких спеціалістів відіграє таке поняття, як «академічна доброчесність».

Міжнародний центр академічної доброчесності визначає академічну доброчесність як сукупність п'яти фундаментальних принципів: чесність, довіра, справедливість, повага і відповідальність [1].

Стаття 42 Закону України «Про освіту» визначає академічну доброчесність як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [2].

Одним із порушень академічної доброчесності вважається академічний плагіат – «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства» [1].

Плагіат може проявлятися в різних формах – це цитування джерела без використання лапок, або без зазначення джерела; перефразування джерела без зазначення джерела; використання ідей без посилання на автора; надання

реферату, курсової дипломної роботи, взятої із Інтернету, надання письмової роботи, написаної іншим студентом, тощо.

Також порушенням академічної доброчесності є обман – списування робіт у інших студентів; повторне надання, здача вже оціненої роботи; усвідомлена допомога іншим студентам: дозвіл списувати їм зі своєї роботи, підказки, використання шпаргалок, підручників; використання при написанні контрольних робіт мобільних телефонів з доступом до Інтернету.

На жаль, про такі поняття, як «академічна доброчесність» і, зокрема «плагіат», знають не всі студенти. Деякі з них цілеспрямовано видають чужу працю за свою, не розуміючи, що порушують авторські права. Інші роблять це несвідомо. Адже не знають, як правильно оформити роботу. Опитування студентів українських ВНЗ виявило, що багато студентів вважають нормальним використання Інтернету для написання (запозичення) рефератів, есе; підготовку і використання шпаргалок на контрольних і екзаменах та списування з власних конспектів. Найменш толерантними виявилися студенти до покупки готових курсових або дипломних робіт і хабарництва. Тільки 7 % і 4 % вважають це цілком допустимим [3].

Для впровадження до Одеської національної академії харчових технологій принципів академічної доброчесності вважаю за необхідне проводити наступні заходи:

- необхідно створювати Правила і норми академічної доброчесності – зрозумілі і доступні для всіх учасників освітнього процесу;
- доцільним є внесення в освітні програми дисципліни (або як розділ дисципліни) «Академічна доброчесність»;
- проведення на постійній основі інформаційних занять, тренінгів та дискусій з питань академічної доброчесності [4];
- зберігати наукові традиції академії, популяризувати інформацію про видатних вчених – засновників наукових шкіл академії.

Пояснення принципів академічної доброчесності підвищує якість навчання, науки і престиж ВНЗ.

Прояви порушень академічної доброчесності (списування, плагіат, хабарництво) не повинні бути визначальними для всієї системи освіти, оскільки вони руйнують її, що перетворюють навчальний процес на імітацію. Нечесність і непорядність в освіті негативно впливає як на все суспільство, так і на кожного окремого індивіда, оскільки створює систему в якій неможливо добитися успіху чесним шляхом, а таке суспільство не може бути успішними в довгостроковій перспективі. Адже академічна доброчесність є запорукою довіри до освіти і науки, основною ознакою якісної освіти.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – Київ: Таксон, 2016. – 234 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6Wa1NoR3g4S1FaWVE/view>.

2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

3. Почему студенты списывают [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zn.ua/EDUCATION/pochemu-studenty-spisyvayut-321507_.html.

4. Сербін О. Культура академічної доброчесності: роль бібліотек [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lib.khnu.km.ua/about_library/metodob/fahivciu/%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC_%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80.pdf.